

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА: ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

Гвоздюк Віталій Валерійович, слухач магістратури 1-го курсу навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ.

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Лапка Оксана Ярославівна**.

На сучасному етапі існування Української держави можна спостерігати певні недоліки у системі гарантування прав і свобод людини і громадянина. Вони відображаються у недостатньому їх забезпеченні, що відповідно впливає на ефективність їх реалізації на практиці.

В Україні права людини, в першу чергу, пов'язуються із правовим статусом особи, що характеризується як юридичне закріплення правового положення людини і громадянина в сучасному суспільстві. Основу правового статусу людини і громадянина складають її права і свободи [1, с. 5].

Для того щоб визначити проблеми реалізації прав людини і громадянина, варто інтерпретувати ці поняття. Так, Скакун О. зазначає, що основні права людини- це гарантована законом міра свободи (можливості особи), яка відповідно до досягнутого рівня еволюції людства в змозі забезпечити її існування і розвиток та закріплена у вигляді міжнародного стандарту як загальна і рівна для всіх людей. Права людини і права громадянина є тісно взаємозалежними, однак не тотожними поняттями. Громадянин – людина, яка законом визначається юридично належною певній державі. Якщо права людини закріплені у міжнародно-правових актах, то права громадянина- у конституції певної держави [2, с. 389].

На нашу думку, сьогодні рівень забезпечення конституційних прав в Україні є досить низьким, що зумовлено рядом економічних та політичних проблем, військовими діями на сході країни тощо. Це вимагає зосередження зусиль усіх органів та посадових осіб держави та громадянського суспільства для формування та забезпечення належного, ефективного механізму забезпечення конституційних прав громадян.

Необхідно зазначити, що права і свободи людини та громадянина мають бути не тільки обумовлені соціальними потребами і юридично закріплені, визнаватися і охоронятися державою в особі її органів та посадових осіб, а головне – відповідати можливостям їх реалізації. Звідси, ефективне забезпечення принципу пріоритету прав і свобод людини прямо залежить від економічних, політичних, соціокультурних чинників, від домінуючої в суспільстві правової культури (і субкультур), яка впливає на здатність особи розуміти її правові можливості, усвідомити свої свободи не лише як загальні цінності, а й як індивідуальні ціннісні орієнтації, навчитися вмілому їх використанню [3, с. 19].

В Україні немає практично жодного права, яке б не порушувалося. З року в рік зростає кількість порушень прав людини та вчинених злочинів. На жаль, громадяни України не звикли до можливості ефективного та справедливого судового захисту своїх прав і свобод, не використовують цей засіб в повній мірі. Це обумовлено тим, що: по-перше, строк розгляду справ законодавчо чітко не встановлений, внаслідок цього громадяни роками не можуть захистити свої права, а це породжує недовіру громадян до суддів та судової системи загалом; по-друге, через неспроможність більшості громадян сплатити державне мито та скористатися послугами адвоката; по-третє, існує велика кількість колізій в українському законодавстві, нестабільність, часто змінюване

законодавство. Судова система страждає від надмірного навантаження, недофінансування, що породжує її корумпованість [4].

На даному етапі розвитку українського суспільства можна визначити й наступні проблеми щодо реалізації прав людини і громадянина, це такі як: низький рівень правової культури і правової свідомості переважної більшості членів нашого суспільства; незадовільний рівень зовнішнього виховного впливу на кожну людину з боку суспільства та самовиховання за наявності у багатьох людей реального відчуття власної честі та гідності; низький рівень дотримання правопорядку (законності) у житті суспільства і держави та беззастережної відповідальності кожної особи без винятку перед собою й оточенням за процес і результати своєї діяльності; нерівноправність гілок та органів державної влади та недосконалість функціонування місцевого самоврядування територіальних громад у реальному житті; низький рівень професіоналізму у сфері політичного та державного менеджменту і його виняткова залежність від особистих і групових (кланових) інтересів; відсутність чіткої структурованості громадянського суспільства і громадянського контролю за діяльністю всіх органів державної влади; високий рівень корупції на всіх рівнях і щаблях державного і суспільного життя та відсутність політичної волі у його зменшенні; відсутність прямої обопільної залежності між людиною і громадянином та державою і суспільством без відповідальності посадових осіб та самих громадян [5, с. 41].

До проблем реалізації прав людини також відносять: бездіяльність органів державного управління (правоохоронних органів); роз'єднаність різних соціально-культурних груп у суспільстві; відсутність ефективної взаємодії державних органів та правозахисників; відсутність належної експертизи законотворення і нормотворення щодо дотримання прав і свобод людини і громадянина; бідність українців, яка робить їх зручним об'єктом для маніпулювання з боку власників капіталів [6].

Підсумовуючи вищезазначене, можна констатувати, що в нашій державі потрібно вдосконалити механізм реалізації прав і свобод людини і громадянина, шляхом прийняття закону, який і буде регламентувати порядок реалізації вищезгаданих конституційних прав. Також слід пропагувати і навіть вчити самих громадян захищати свої права, використовуючи правосуддя, можливість звернення до державних органів, міжнародних механізмів захисту прав (наприклад, ЄСПЛ та ін.) та національних недержавних органів і організацій.

Список використаних джерел:

1. Колодій А.М. Права людини і громадянина в Україні: Навч. посібн. / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 336 с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): [підручник] / О.Ф. Скакун – Х.: Еспада, 2006. - 776 с.
3. Громадянське суспільство і права людини: матеріали міжнар. наук.-практ. семінару, м. Харків, 9 груд. 2010 р. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. будівництва та місц. само- врядування, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого; редкол.: Ю.П. Битяк, І.В. Яковюк, Г. В. Чапала. – Х.: НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2010. – 251 с.
4. Барікова І.О. Зміст конституційного права на судовий захист [Електронний ресурс] / І.О. Барікова // Міністерство юстиції України. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/8158>.
5. Пильгун Н.В. Проблеми реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина в контексті функціонування принципу верховенства права в Україні / Н.В. Пильгун, М.В. Рошук // Науковий вісник Ужгород. нац. ун-ту. – 2014. – Вип. 26. – С. 40–43.

6. Колесніченко В. Захист прав людини – найголовніша національна ідея України [Електронний ресурс] / В. Колесніченко // Українська правда. – 09.02.2012. – Режим доступу: [http:// blogs.pravda.com.ua/authors/kolesnichenko/4f3365b57204](http://blogs.pravda.com.ua/authors/kolesnichenko/4f3365b57204).